
A gyógypedagógia kincsestára

VII. „Válaszok a gyógypedagógiai gyakorlat kihívásaira”

Regionális szakmai konferencia

Szegedi Tudományegyetem JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet
2018. november 12.
Szeged

A gyógypedagógia kincsestára
VII. „Válaszok a gyógypedagógiai gyakorlat kihívásaira”
Regionális szakmai konferencia

Szegedi Tudományegyetem JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet
2018. november 12.

PROGRAM és ABSZTRAKT KÖTET

Szerkesztette:

Tóthné Dr. Aszalai Anett

A konferencia támogatója: Emberi Erőforrások Minisztériuma – Szülőföld Program

Kiadó:

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

ISBN 978-615-5455-99-5

Tartalom

KONFERENCIA PROGRAM.....	4
ÖSSZEFOGLALÓK	8
Dr. Szekeres Ágota: Egy megújított tankönyv a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára	8
Meszéna Tamásné: „Sajátos Nézőpontot Igényel” SNI – tananyag-fejlesztési projekt az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetben	9
Dr. Jakab Katalin: Az agyi plaszticitás molekuláris alapjai	10
Horváth Péter László Drs. ¹ , Csány Júlia ² , Nyúl Zsófi ² és Ótton-Kovács Réka ² : Beszámoló a DIA társadalmi innovációs versenyéről és a berlini tanulmányútról	11
Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit: Magatartászavar? Sajátos nevelési igény?	12
Szöke Andrea: A mozgásnevelés lehetőségei a tehetségfejlesztésben.....	13
Havadi-Nagy Marian: Innovatív diagnosztikai és terápiás utak a diszfónia kezelésében; a VoiceBalance KHT Komplex hangterápia a tiszta hangképzésért logopédiai szakmai program rendszere.....	14
Köböl Erika és Mucsiné Erdei Mónika: Tanulói értékek és értékelési módok sajátos igények szerint	15
Turiné Jámbor Rita: Gyúrd és mondd!	16
Dr. Tiszai Luca ¹ és Dr. Kocsisné Kálló Veronika ² : Akadálymentes – akadálymentés. Rajzi jegyek mintázatai a fogyatékoság ábrázolásában	17
Meggyesné Hosszu Tímea Drs. ¹ , Ungor Barbara ² és Hajas Attila ³ : Esélyegyenlőség a nyelvoktatásban. Angol tankönyv 7-8. osztályos enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára	18
Tóthné Dr. Aszalai Anett: Hatóerő a dadogásterápiában	19
Molnár-Tóth Alinka Drs.: A szerzett nyelvi és beszédzavarok természetéről. Diagnosztikus és terápiás lehetőségek.....	20
Nagy Ágnes Virág: Kezdjük mozgással!	21
Dr. Juhász Valéria ¹ és Radics Márta ² : A beszédértés, a hallás utáni szövegértés, a hallási figyelem fejlesztése játékosan	22
Dr. Tiszai Luca, Berki Dorina, Kiss Barbara, Omerovity Blanka és Tóth Dorottya: "Érezzünk együtt!"	23

KONFERENCIA PROGRAM

A konferencia időpontja: 2018. november 12. hétfő 9.00 – 15.00

A konferencia helyszíne: Szent-Györgyi Albert Agóra, Szeged, Kálvária sgt. 23.

A konferencia szervezője: SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

A konferencia támogatója: Emberi Erőforrások Minisztériuma – Szülőföld Program

9.00 - 9.30	Regisztráció		
9.30 - 9.45	Megnyitó		
9.30 - 9.40	Köszöntők	Prof. Dr. Pukánszky Béla intézetvezető egyetemi tanár, SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet Dr. habil. Gellén Klára oktatási rektorhelyettes, Szegedi Tudományegyetem Dr. Döbör András dékán, Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar	
9.40 - 9.45	Műsor (zongora)	Sárkány Gabriella harmadéves hallgató, SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet	
plenáris előadások		előadó	az előadás címe
9.50 – 10.20	1. előadás	Grünwald Tamás felsőoktatási referens Emberi Erőforrások Minisztériuma	Oktatáspolitikai, a pedagógusképzés fejlesztése
10.25 – 11.00	2. előadás	Dr. Szekeres Ágota gyógypedagógus, pszichológus, egyetemi docens ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar	Egy megújított tankönyv a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára
11.00 – 11.20 Kávészünet			

11.20 – 11.50	3. előadás	Meszéna Tamásné gyógypedagógus, szakértő Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat	„Sajátos Nézőpontot Igényel” SNI – tananyag-fejlesztési projekt az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetben
11.55 – 12.15	4. előadás	Dr. Jakab Katalin osztályvezető főorvos SZTE ÁOK Neurológiai Klinika Neurorehabilitációs osztály	Az agyi plaszticitás molekuláris alapjai
12.20 – 12.25	5. előadás	Horváth Péter László Drs. témavezető, egyetemi tanársegéd SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Csány Júlia, Nyúl Zsófi, Ótott-Kovács Réka gyógypedagógus hallgatók SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet	Beszámoló a DIA társadalmi innovációs versenyéről és a berlini tanulmányútról
12.25 – 12.55 Szendvicsebéd			

szekciók		előadó/műhelyvezető	az előadás/műhely címe
13.00 – 13.45	1. szekció	Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit főiskolai tanár SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet Károli Gáspár Református Egyetem	Magatartászavar? Sajátos nevelési igény?
13.00 – 13.45	2. szekció	Szőke Andrea gyógypedagógus, tanító, testnevelő, tehetségfejlesztő tanár Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kaposvár	A mozgásnevelés lehetőségei a tehetségfejlesztésben
13.00 – 13.45	3. szekció	Havadi-Nagy Marian főiskolai tanársegéd SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet gyógypedagógus, logopédus, tagintézmény- vezető - Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédjavító Tagintézménye	Innovatív diagnosztikai és terápiás utak a diszfónia kezelésében; a VoiceBalance KHT Komplex hangterápia a tiszta hangképzésért logopédiai szakmai program rendszere
13.00 – 13.45	4. szekció	Köböl Erika gyakorlati oktatói munkát segítő munkatárs SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet Mucsiné Erdei Mónika gyakorlati oktatói munkát segítő munkatárs SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet	Tanulói értékek és értékelési módok sajátos igények szerint
13.00 – 13.45	5. szekció	Turiné Jámber Rita szakvizsgázott logopédus Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVIII. kerületi Tagintézménye	Gyúrd és mondd!
13.00 – 13.45	6. szekció	Dr. Tiszai Luca főiskolai adjunktus SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet Dr. Kocsisné Kálló Veronika főiskolai tanársegéd SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet	Akadálymentes – akadálymentés. Rajzi jegyek mintázatai a fogyatékoság ábrázolásában

szekciók		előadó/műhelyvezető	az előadás/műhely címe
14.00 – 14.45	7. szekció	<p>Meggyesné Hosszu Tímea Drs. főiskolai tanársegéd, tankönyvszerző SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet</p> <p>Ungor Barbara alkotószerkesztő Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet</p> <p>Hajas Attila alkotószerkesztő Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet</p>	Esélyegyenlőség a nyelvoktatásban. Angol tankönyv 7-8. osztályos enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára
14.00 – 14.45	8. szekció	<p>Tóthné Dr. Aszalai Anett főiskolai docens SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet</p>	Hatóerő a dadogásterápiában
14.00 – 14.45	9. szekció	<p>Molnár-Tóth Alinka Drs. főiskolai tanársegéd SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet</p>	A szerzett nyelvi és beszédzavarok természetéről. Diagnosztikus és terápiás lehetőségek
14.00 – 14.45	10. szekció	<p>Nagy Ágnes Virág testnevelőtanár, gyógytestnevelő, mozgásfejlesztő SZTE JGYPK TSTI</p>	Kezdjük mozgással!
14.00 – 14.45	11. szekció	<p>Dr. Juhász Valéria főiskolai docens SZTE JGYPK Humántudományi Intézet, Magyar és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék</p> <p>Radics Márta gyakorlati oktatói munkát segítő munkatárs SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet</p>	A beszédértés, a hallás utáni szövegértés, a hallási figyelem fejlesztése játékosan
14.00 – 14.45	12. szekció	<p>Dr. Tiszai Luca főiskolai adjunktus SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet</p> <p>Berki Dorina, Kiss Barbara, Omerovity Blanka, Tóth Dorottya gyógypedagógus hallgatók SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet</p>	"Érezzünk együtt!"

ÖSSZEFOGLALÓK

Dr. Szekeres Ágota: Egy megújított tankönyv a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára

gyógypedagógus, pszichológus,
egyetemi docens

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Atipikus Viselkedés és Kogníció

Gyógypedagógiai Intézet

MTA-ELTE Autizmus Szak módszertani Kutatócsoport

Előadásomban bemutatom a régi/új egyetemi tankönyv (szerkesztők: Mesterházi Zsuzsa és Szekeres Ágota, cím: A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése) átalakulását, fejlődési folyamatát. Mesterházi Zsuzsa által szerkesztett kötet 1998-ban került kiadásra. Azóta számos hallgató forgatta az utánnymott változatokat is. Az átdolgozást számos változás indokolta: a terminológia folyamatos fejlődése, az egyre hangsúlyosabbá váló evidencia-alapú ellátás a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakterületen is, a gyógypedagógus-képzés fejlődése, valamint a köznevelési jogszabályi változások is.

Az alkotó szerkesztők és a szerzők célja egységesen az volt, hogy egy olyan tankönyv szülessen, amely a szakirány legkorszerűbb alapismereteit tartalmazza. A hangsúly továbbra is a tanköteles korú tanulásban akadályozott tanulók intézményes nevelésének gyógypedagógiai sajátosságain van. A tankönyv első megjelenéséhez képest a szerzők köre jelentősen kibővült, igyekeztünk bevonni azokat a kutatókat és/vagy gyakorlati szakembereket is, akik a legfrissebb tudással rendelkeznek ezen a szakterületen.

Az előadáson elsősorban a tankönyv azon részei kapnak hangsúlyt, amelyek újonnan kerültek bele és/vagy a legnagyobb hatással lehetnek a mindennapi gyakorlatra.

Meszéna Tamásné: „Sajátos Nézőpontot Igényel” SNI – tananyag-fejlesztési projekt az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetben

gyógypedagógus, szakértő
Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Az előadás során bemutatásra kerülnek az EFOP – 3.2.2 . VEKOP – 15 -2016-00001 „A köznevelés tartalmi szabályozóinak megfelelő tankönyvek, taneszközök fejlesztése és digitális tartalomfejlesztése” című projekt keretén belül a különleges bánásmódot igénylő tanulók számára elkészült új tankönyvek, munkafüzetek segédanyagok.

A kerettantervi tematikai egységekre épülő tankönyvek, módszertani segédanyagok korszerű tartalommal és megújult formában kívánják segíteni a pedagógusokat és a szülőket a gyermekek, tanulók sokoldalú fejlesztése érdekében.

Készültek tankönyvek a normál intelligencia övezetbe tartozó sajátos nevelési igényű, tanulási zavarral küzdő tanulók számára, valamint tanulásban-, és értelmileg akadályozottak számára valamennyi osztályfokon. A tananyagok kivitelezésénél törekedtek a szerzők, szerkesztők a tartósságra, minél sokoldalúbb használhatóságra, a heterogén tanulócsoportokban történő differenciált alkalmazhatóságra. Egyes tankönyvek esetében az autizmus spektrum zavarral élő tanulók megsegítéséhez külön módszertani kézikönyv készült a pedagógusok számára.

Dr. Jakab Katalin: Az agyi plaszticitás molekuláris alapjai

osztályvezető főorvos

SZTE ÁOK Neurológiai Klinika Neurorehabilitációs osztály

Agyi plaszticitáson az agy képlékenységét, alkalmazkodóképességét értjük. Fiziológiás körülmények között tanuláskor, a memória konszolidációban, az észlelési folyamatokban játszik nagy szerepet.

Patológiás esetekben az agyat ért sérülésekre, betegségekre pl. stroke adott válaszként az agy képes reorganizációra, melynek célja a sérült funkció minél teljesebb helyreállítása.

A sérülést követő néhány hétben az agyszövet regenerálódik, a vér, ödéma felszívódik, a megmaradt neuronok, gliasejtek integritása helyreáll, beleértve a membránfunkciókat, receptorokat, szinapszisok működését.

A corticalis reorganizáció azonban hosszú folyamat, mely több szinten zajlik. Magában foglalja a már meglévő, normál körülmények között inaktív kérgi kapcsolatok aktiválódását, új pályák kiépülését, a neuronok dendritikus arborizációjának és a dendrit tüskék számának növekedését, valamint az axon elágazódás proliferációját, és a szinaptikus plaszticitást.

A sérülést követően az idegszövetben gén-expressios változások is kialakulnak, melyek közül az egyik legfontosabb az agyi eredetű neurotrophicus faktor (BDNF) up-regulációja. A BDNF-nek szerepe van új szinapszisok létrehozásában, ami a funkciók újratanulásához alapvető fontosságú.

Az agyi plaszticitás másik lehetséges mechanizmusa a neurogenesis folyamata, melynek során új neuronok keletkeznek. Felnőtt emberi agyban kimutathatók neuronális őssejtek a cortexben és a hippocampusban. A neuronális progenitor sejtek külső szignálok hatására neuronokká differenciálódnak, a károsodás helyére vándorolnak és integrálódnak. Az őssejtek proliferációját, differenciációját és migrációját neurotrophicus faktorok, hormonok, gyógyszerek stimulálják, valamint a fizikai aktivitás, a motoros, szenzoros és kognitív rehabilitációs tréning.

Az agy reorganizációs folyamatait a környezeti ingerek jelentősen javítják. A repetitív, feladat-orientált tanuláshoz, rehabilitációs tréningeknek ezért van nagy jelentőségük.

A neurorehabilitáció elsődleges célja az agyi plaszticitásra alapozva fejleszteni a megmaradt funkciókat, illetve újakat kialakítani.

Az agyi plaszticitás minél teljesebb megismerése lehetővé teszi új terápiás stratégiák kidolgozását a rehabilitációban, melyek javítják a betegek funkcionális állapotát.

**Horváth Péter László Drs.¹, Csány Júlia², Nyúl Zsófi² és Ótött-Kovács Réka²: Beszámoló
a DIA társadalmi innovációs versenyéről és a berlini tanulmányútról**

témavezető, egyetemi tanársegéd

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar¹

gyógypedagógus hallgatók

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet²

2017-ben jelentkeztünk a Demokratikus Ifjúságért Alapítvány által szervezett Youth2Youth társadalmi innovációs versenyre, ahol egy olyan projekttervet kellett kidolgoznunk, ami a magyar fiatalok egy csoportját érintő társadalmi problémára kínál megoldást. A mi projektötletünk középpontjában az állt, hogy hogyan lehet a könnyen érthető kommunikáció speciális módszerét felhasználva olyan videofilmeket készíteni, amelyek segíthetik az intellektuális képességzavart mutató személyeket az önálló életvitel bizonyos területein.

A könnyen érthető kommunikáció a nyelvünk egy változata, melyben az információkat egyszerű és letisztult formában közöljük, anélkül, hogy veszítenénk a tartalomból. Ez egy kommunikációs akadálymentesítő eljárás, ami egy körülhatárolt célcsoport számára biztosítja az érthető információkhoz való hozzáférést. Alkalmazása során a nemzetközileg elfogadott tartalmi és formai szabályokat javasolt követni, mindezt a célcsoport bevonásával, az ő igényeikhez igazodva.

A versenyen első helyezést értünk el, így elutazhattunk Berlinbe és megnézhattuk, hogy hogyan működik egy könnyen érthető kommunikációval foglalkozó fordítóiroda. A verseny óta az Új Nemzeti Kiválóság Program keretein belül is ezen a projekten dolgozunk. A könnyen érthető videofilm-készítés módszertanát szeretnénk kidolgozni, hogy a projektben más gyógypedagógia szakos hallgatók is részt vehessenek, ezzel biztosítva a projektötlet fenntarthatóságát.

„AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA UNKP-18-1 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT”

Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit: Magatartászavar? Sajátos nevelési igény?

főiskolai tanár

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

Károli Gáspár Református Egyetem

Az előadás egy másfajta megközelítése a sajátos nevelési igényű tanulók viselkedésbeli sajátosságainak. A bemutatás szempontja, hogy az egyes sajátos nevelési igényű gyermekek miért mutatnak láthatóan magatartászavar tüneteket, és ezek a tünetek hogyan függenek össze eltérő fejlődésükkel. Célom bebizonyítani, hogy a gyakran sémákat követő megítélések mindegyike mögött a sajátos nevelési igényből fakadó maladaptív viselkedés áll. A környezet számára legkevésbé tolerált viselkedésformák az alábbiak: durva bánásmód tárgyakkal, állatokkal, emberekkel, normaszegés, agresszió (verbális, fizikai, nyílt, rejtett), valamint a zavaró egyéni megnyilvánulások. A külső környezetet nem zavaró, de a gyermek személyiségét erősen romboló tünetek nem a környezet, hanem a gyermek számára tolerálhatók a legkevésbé: a szorongás, következményei és megjelenési formái, a szociális biztonság hiányából fakadó frusztrációk és a szomatikus tünetek. A tipikus externalizáló vagy internalizáló tünetek mögött is a sajátos fejlődés eltérései okolhatók, attól függően, hogy az egyes specialitások hogyan mutatkoznak meg a gyermekek viselkedésében.

Az előadás során mindig az eltérő viselkedés okait tárom fel azért, hogy ennek ismeretében érthetővé váljon a gyermekek reakciója. Egyértelművé kívánom tenni, hogy az eltérő okok következményeképpen nem lehet egységes megítélés és kezelés sem. A hatékony kezelés sikeressége éppen az okok és a következmények ismeretén múlik.

Az előadás szakirodalmak és szemléletek szintézise. A viselkedésváltozások indoklása és magyarázata Sigmund Freud, Ranschburg Jenő, Gádoros Júlia, Vekerdy Tamás, Buda Béla, Bagdy Emőke szemléletén alapul, míg a sajátos nevelési igény tüneteinek meghatározása a gyógypedagógiai diagnosztika és a gyógypedagógiai pszichodiagnosztika megállapításait ötvözi.

Szőke Andrea: A mozgásnevelés lehetőségei a tehetségfejlesztésben

gyógypedagógus, tanító, testnevelő, tehetségfejlesztő tanár

Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény,

Kaposvár

A tehetséges gyermekek felismerése az iskolai oktatás, nevelés izgalmas feladata. A sporttehetségek kiválasztása nem egyszerű folyamat. A fizikai, a pszichés, a kognitív és a szociális tényezők egyaránt fókuszba kerülnek a kiválasztás során. Az iskolai testnevelés és sport a sporttehetségek azonosításának és fejlesztésének egyik színtere, így az iskolai tehetségfejlesztők hidat képeznek a mozgásnevelés és a nemzeti sportpolitika között. A testmozgás és a fizikai aktivitás fontossága bizonyított.

Az előadás az enyhén értelmi fogyatékos tanulók mozgásának, fizikai aktivitásának jellemzőiből kiindulva ismerteti a tanulók mozgásnevelésének és tehetségfejlesztésének kapcsolatát. A kaposvári Bárczi Gusztáv EGYMI-ben megvalósuló gyakorlaton keresztül bemutatja az enyhén értelmi fogyatékos, sportban tehetséges tanulók kiválasztásának egy lehetséges útját, a sportágakat, a tanulók eredményeit, a továbblépés lehetőségeit a felnőttkori tehetségfejlesztésben.

**Havadi-Nagy Marian: Innovatív diagnosztikai és terápiás utak a diszfónia kezelésében;
a VoiceBalance KHT Komplex hangterápia a tiszta hangképzésért logopédiai szakmai
program rendszere**

főiskolai tanársegéd

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

gyógypedagógus, logopédus, tagintézmény-vezető - Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat

Beszédjavító Tagintézménye

A hangképzési zavarok komplex szemléletű megközelítése felveti új, korszerű és egyben innovatív diagnosztikai és terápiás lehetőségek keresését. A VoiceBalance KHT a vonatkozó klasszikus ismeretek szintetizálásával, illetve újragondolásával teljességre törekvő programot hozott létre, melyben a diagnosztika terén bevezeti a hangpercepció és a hangmanipuláció mérését, valamint a Szubjektív Perceptív-Auditív Diszfónia Index (SPADI) alapján történő osztályozást. A terápia komplexitását a szabad, feszültségmentes test, a szabad, feszültségmentes gége és a szabad, feszültségmentes hang gyakorlatai biztosítják, melyben a gyakorlóanyag analitikus-szintetikus rendszere tartalom (Bázis 0-5.), illetve feladattípus (Mód 1-7.) szerinti összehangolt működést vár el. A hangterápia a szublexikális szinttől egészen a diskurzusig vezet, illetve dokumentált formában a hangnapló és hangközérzet-napló alkalmazásával kiterjeszti a terápiás kereteket a kliens számára. A terapeuta oldaláról a terápiás napló ad monitorozási lehetőséget a kezelés folyamatában, a vizsgálati eredmények összegzése és a terápiás terv ugyancsak az ő munkáját segíti vezetett keretek között.

A VoiceBalance KHT komplexitását egyrészt a diagnosztika és terápia összehangolt, rendszerszerű működése, másrészt a vokalizáción túlmutató hármas tagolódás (egész testre, gégeire és hangra irányuló kezelés) szemlélete biztosítja a hangképzési zavarok (diszfónia) terén.

Köböl Erika és Mucsiné Erdei Mónika: Tanulói értékek és értékelési módok sajátos igények szerint

gyakorlati oktatói munkát segítő munkatársak
SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet
SZT Bárczi Gusztáv EGYMI

„...Az emberi erőforrások sokszor nagyon mélyen vannak eltemetve. Nem hevernek szanaszét a felszínen. Létre kell hoznod a megmutatkozásukhoz szükséges feltételeket...”
/Sir Ken Robinson/

A tanulásban akadályozott tanulók nem vesznek részt az országos mérésekben, az utóbbi időben azonban egyre gyakrabban merül fel a bekapcsolódásuk lehetősége (*Oktatási Hivatal*, 2013) (*Szenczi-Velkey és Szekeres*, 2015) Értékelésük módszerei változatosak (*Salvia, Ysseldyke és Bolt*, 2010), de teljesítményüket számos pszichológiai, affektív tényező is befolyásolja (*Kuncz és mtsai*, 2008).

Előadásunkban áttekintjük az értékeléshez kapcsolódó törvényi elvárásokat és lehetőségeket, amelyek egyéni értékelési utakat tesznek lehetővé a tanulási folyamatban részt vevő érdekelték számára (pedagógus, diák, szülő, intézmény). Összefoglaljuk a legfontosabb hazai és nemzetközi kutatási eredményeket, törekvéseket, amelyek a sajátos nevelési igényű tanulók nemzetközi és hazai rendszerszintű mérésekben való részvételének megkönnyítését célozták. Röviden áttekintjük a mérőeszközök és a vizsgálati körülmények standardizálását, a mérés „akadálymentesítésének” szabályait (*D. Molnár*, 2011), ezen belül a vizsgálatvezető által adott instrukciók, segítségük megfelelő tervezését (*Kuncz és mtsai*, 2008) a mérésekkel kapcsolatos attitűdjeik, motivációjuk (*Mucsiné és Józsa*, 2015) alapján a számukra megfelelő mérési körülményeket (*Köböl és Vidákovich*, 2015) érintő törekvéseket. Az elméleti összefoglalót követően bemutatásra kerül egy gyűjtemény a tanulásban akadályozott tanulók oktatásában alkalmazható értékelési jógyakorlatok tárházából.

Turiné Jámbor Rita: Gyúrd és mondd!

szakvizsgázott logopédus
Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat
XVIII. kerületi Tagintézménye

Mint tudjuk, a gyurmázás fejleszti a kreativitást, a szem-kéz koordinációt, a finommotorikát és a grafomotoros készségeket. Közismertsége ellenére még a szakemberek közül is csak kevesen használják a gyurmát a mindennapi terápia során, pedig kitűnő lehetőségeket rejt magában.

Remekül használható ez az anyag például a különböző kognitív képességek fejlesztésére, nyelvi és beszédfejlesztésre, ezen belül a különböző szófajok érzékeltetésére és gyakorlására, a térbeli tájékozódás fejlesztésére, az ajakállás, nyelvhelyzet modellezésére, fűvőgyakorlatokra, és szókincsbővítésre.

Prezentációmban ezekre a lehetőségekre mutatok példákat, ötleteket. Megismerkedhetünk a különböző gyurmafajtákkal, valamint a különböző állagú gyurmák speciális terápiás felhasználási lehetőségeivel. Lesznek "titkos receptek", "gyurmasimogató" és "ritmus-kórus." Ha kedvünk és időnk engedi, néhány tárgyat együtt is elkészítünk.

Dr. Tiszai Luca¹ és Dr. Kocsisné Kálló Veronika²: Akadálymentes – akadálymentés.

Rajzi jegyek mintázatai a fogyatékoság ábrázolásában

főiskolai adjunktus

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet¹

főiskolai tanársegéd

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet²

A fogyatékoság önmagában álló fogalma mind laikusok, mind szakemberek számára ismeretek, attitűdök, hagyományok, benyomások, vélekedések sokaságát jelenti. Ezek a jelentések közeg-és szituációfüggően más-más értelmezésben jutnak kifejezésre. A rajz mint vizuális ábrázoló eszköz képes aktuális állapotunk befolyásától részben mentesen fókuszba gyűjteni és megjeleníteni egyes fogalmakhoz mint ingerszavakhoz kötődő viszonyulásainkat. Intézetünk Munkatársai érzékenyítő program keretében fordultak a rajzhoz mint a fogyatékoság fogalmát megközelítő eszközhöz különféle nevelési, oktatási színtereken, mintegy a téma bevezetéseként. A témáról folytatott diskurzus moderálása a rajztevékenység szituációjába ágyazva támogatást nyer. A rajzok összevetésekor azokon sajátos ismétlődések, mintázatok, hasonlóságok mutatkoznak. Ezen jegyek feltárása az attitűd elemzés és attitűd formálás lehetséges eszközévé válhat. Ennek bázisán szervezzük a konferenciaprogram keretében sajátélménnyel összekötött interaktív előadásunkat, melyet a fenti előzmények, Dr. Magyar Adél, Meggyesné Hosszu Tímea, Dr. Tiszai Luca és Kálló Veronika szervezett és megvalósított érzékenyítő programokon szerzett tapasztalatai, valamint Dr. Tiszai Luca kutatásai támasztanak alá.

Meggyesné Hosszu Tímea Drs.¹, Ungor Barbara² és Hajas Attila³ : Esélyegyenlőség a nyelvoktatásban. Angol tankönyv 7-8. osztályos enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára

főiskolai tanársegéd, tankönyvszerző
SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet¹

alkotószerkesztő
Eszterházy Károly Egyetem
Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet²

alkotószerkesztő
Eszterházy Károly Egyetem
Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet³

Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásának feltétele volt többek között, hogy oktatási rendszerünket az európai normarendszerhez igazítsuk. A jogszabályi környezet megteremtette az esélyegyenlőség megvalósulásának feltételeit az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára a nyelvtanulás terén, ugyanakkor sem a gyógypedagógus szakma, sem a nyelvtanárok nem állnak készen az új feladatra. Nem pusztán módszerbeli hiányosságai nehezítik meg gyakorlati munkájukat, hanem az az állapot, miszerint hiányoznak a tankönyvpiacról azok a taneszközök, amelyek segítenék a tanítást.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-oktatása alapvetően két tudományterület érintkezési pontja mentén vizsgálható. A két tudományterület a nyelvpedagógia és a gyógypedagógia. A közelmúltig szinte semmilyen kapcsolat nem volt köztük, azonban az említett oktatáspolitikai elvárások gyakorlati megvalósulása összekötő szerepet tölthet be két, eddig egymással nem érintkező tudományág között, summájuk pedig új szemlélethez vezethet. Az előadás betekintést nyújt az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készülő angol nyelvi tankönyvcsaládba, mely reményeink szerint hidat fog építeni a gyógypedagógia és a nyelvtudomány között, és sikeresen hozzájárul a tanítás-tanulás folyamatához. Bemutatja azokat a gyógypedagógiai alapelveket, melyek mentén a tanítás hatékonysága, a tanulói motiváció növelhető. Ismerteti a készülő tankönyvcsalád koncepcióját, alapelveit, a tankönyvcsalád felépítését és a tankönyvírás során felmerülő kihívásokat.

Tóthné Dr. Aszalai Anett: Hatóerő a dadogásterápiában

főiskolai docens

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

A dadogást az egyik legnehezebben gyógyítható beszédzavarnak tartják. E nézet mögött a kórkép sokszínű tünetegyüttese, másrészt a kóreredet összetettsége húzódik meg. Az örökletes, pre-, peri- és posztnatális sérülések, idegrendszeri károsodások, valamint a pszichés tényezők mellett a környezet szerepe hangsúlyozott.

A terápia a logopédiai, pszichológiai, orvosi vizsgálat eredményeire épül, figyelembe veszi a dadogás multifaktoriális jellegét. A terápiás forma megválasztását részben a dadogó személy tünetei, súlyossága, személyisége, a segítő vagy támogató környezet határozza meg, másrészt a szakember szaktudásától, kompetenciájától, tapasztalataitól függ.

A szakemberek egyetértenek abban, hogy a korai segítségnyújtással magasabb a gyógyulás esélye, a kliensek társadalmi beilleszkedése segíthető, a pszichés és szociális tünetek enyhíthetők (*Fehérné, Kas, Sós, 2018; Tóthné Aszalai, 2017; Hirschberg, 2013*).

Felmerül a kérdés: Ha a dadogás, mint kórkép ennyire sokszínű, milyen logopédiai kezelés lehet a leghatékonyabb? Egyáltalán melyek a hatékonyság mutatói?

A műhely első részében elméleti szinten foglaljuk össze az óvodáskori dadogásterápia hatótényezőit. A második részben a résztvevők saját élményű foglalkozás keretében kaphatnak ízelítőt a művészeti terápiáról, annak hatásáról.

Közel 20 éve foglalkozom dadogó gyermekek és felnőttek logopédiai kezelésével. A műhelyt a dadogással kapcsolatos gyakorlati és elméleti munkám ihlette.

Molnár-Tóth Alinka Drs.: A szerzett nyelvi és beszédzavarok természetéről.

Diagnosztikus és terápiás lehetőségek

főiskolai tanársegéd

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

SZTE ÁOK Neurológiai Klinika, logopédus

Hazánkban évente egy kisebb városnyi, mintegy 40.000 ember életét változtatja meg a stroke. A stroke túlélők többségénél a betegség nem múlik el nyomtalanul, hiszen ez az állapot különböző mértékben befolyásolhatja az életminőség bizonyos dimenzióit.

Az előadás során a szerzett nyelvi és beszédzavarok jellegzetességeinek bemutatása áll a fókuszban. Áttekintjük az afáziák kognitív idegtudományi kutatások eredményeire alapozott definícióját, összegezzük a nyelvi zavarok tüneteit, majd kitérünk a diagnosztikai folyamat jellegzetességeire, s bemutatom a Neurorehabilitációs Osztályon alkalmazott terápia főbb alapelveit néhány konkrét feladattípuson, feladaton keresztül.

Az előadás során a szerzett beszédzavarok, azaz dysarthriák jellegzetességeit, tüneteit, diagnosztikus és terápiás lehetőségeit is áttekintjük. S végül a két kórkép differenciáldiagnosztikai folyamatát ismertetem.

Nagy Ágnes Virág: Kezdjük mozgással!

testnevelőtanár, gyógytestnevelő, mozgásfejlesztő

SZTE JGYPK TSTI

A holisztikus szemlélet és a multimodális fejlesztés napjainkra már természetessé vált. És tartunk afelé, hogy a mozgásfejlesztés sem csupán egy lehetőség lesz a sok fejlesztés közül, hanem minden fejlesztés alapjául szolgál. Előadásomban rendszerezem, összehasonlítom a mozgásfejlesztő módszereket és elkülönítem a gyógytestneveléstől és a gyógytornától. Kiemelem a sajátosságokat, fejlesztési területeket, hogy a gyógypedagógusok, tanítók, fejlesztő pedagógusok ki tudják választani a nekik megfelelő, munkájukat támogató, megalapozó mozgásfejlesztő módszereket. A műhelymunka során a mozgásfejlődés útján haladva saját élményű fejlesztő feladatok kipróbálásával mélyítjük el a mozgásfejlődésben elakadt gyerekek fejlesztési lehetőségeit. Egy – két területet kiemelek a teljesség igénye nélkül, ami támogatja a beszédfejlődést, hatással van a részképesség zavarokra, magatartásproblémákra, stb.. A műhelymunka fórummal záródik.

Dr. Juhász Valéria¹ és Radics Márta²: A beszédértés, a hallás utáni szövegértés, a hallási figyelem fejlesztése játékosan

főiskolai docens

SZTE JGYPK Humántudományi Intézet, Magyar és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék¹

gyakorlati oktatói munkát segítő munkatárs

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet²

A megszületésünktől kezdve a verbális (orális) kommunikációnak az auditív információszerzés az elsődleges forrása. Ennek fő szerepe az idő előrehaladtával, az írásbeliséggel kapcsolatos tudás növekedésével az írott kommunikáció javára némileg módosul. A mindennapi írott kommunikációban való részvétel aránya szerint egyeseknél a hangsúly teljesen el is tolódhat az írásbeli információ-, illetve élményszerzés javára, másoknál viszont életük végéig döntően az auditív forrás lesz a meghatározó. Különösen így van ez a diszlexiás, illetve olvasási nehézséggel vagy egyéb tanulási nehézséggel küzdő gyerekeknél, embereknél. A mindennapi gyakorlatban tapasztaltak alapján azt gondoljuk, hogy míg rengeteg időt és energiát felemészt (gyakran folyamatos kudarcokkal) a vizuális szimbólumok, a betűk dekódolása, illetve kódolása, addig alig fordítunk figyelmet arra a területre, ahol sikeresebben boldogulnának ezek a gyerekek, vagyis az erősségeik fejlesztésére. A szövegértés-fejlesztési stratégiák elsősorban írott kommunikátumok sikeresebb megértésére irányulnak, ugyanakkor nemigen találkozunk a pedagógiai/tanítási gyakorlatban a beszédértés megsegítésével, illetve a hallás utáni szövegértési stratégiák gyakorlatával, illetve módszertanával. A műhelyfoglalkozáson olyan játékos fejlesztő gyakorlatokat próbálunk ki, amelyek nemcsak a hallásértés-fejlesztésre, hanem a tanulástechnika megsegítésére, a figyelem- és memóriafejlesztésre, illetve ezek kombinációira jól használhatók.

**Dr. Tiszai Luca, Berki Dorina, Kiss Barbara, Omerovity Blanka és Tóth Dorottya:
"Érezzünk együtt!"**

főiskolai adjunktus
SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

4. éves gyógypedagógus hallgatók
SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

Ebben a rohanó világban, sokszor elfelejtjük, azokat a csodálatos érzéseket, melyeket egy gyengéd érintés, a kedvenc csokoládénk íze, vagy a konyhát átjáró forró leves illata adhat. A testünket mindennap érő, különböző ingerek hatással vannak ránk, akár csak a súlyosan halmozottan sérült embertársainkra is. Ennek a fontosságára alapozva, Andreas Fröhlich és Ursula Haupt kidolgozta a bazális stimuláció terápiáját súlyosan halmozottan sérült személyek részére, mely által, az érzékszervek ingerlésével, ők is tapasztalatot szerezhettek környezetükről. Fröhlich-Haupt módszerét felhasználva, műhelymunkánk célja, hogy bemutassunk és együtt kipróbáljunk olyan eszközöket és módszereket, amelyek segítségével sérült emberek fejlesztésében elérhetjük azt, hogy benyomásokat szerezzenek illatokról, hangokról, ízekről, érintésekről.

Csatlakozzon hozzánk és érezzen velü(n)k együtt!

E-mail címünk: erezzunkegyutt@gmail.com